Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 11 (263) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 12 САКАВІКА 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

ВЫБАРЧАЯ ПЛАТФОРМА ФРОНТА АДЗІНСТВА НАРОДА

16 красавіка на ўсеагульных выбарах будзем выбіраць новы Сейм і новыя рады нарадовыя.

Напярэдадні гэтага важнага выбарчага акту ўсе грамадскія і палітычныя сілы, якія ўтвараюць Фронт адзінства народа выказваюць супольныя погляды ў галоўных справах радзімы. Ад самага вызвалення краіны распачата пабудова новага, сацыялістычнага ладу з тым перакананнем, што толькі народная ўлада можа вывесці Польшчу з адсталасці і гарантаваць ёй незалежнасць, грамадскую справядлівасць, развіццё гаспадаркі і культуры.

Сёння мы ганарымся нашымі дасягненнямі: хуткім грамадскім і гаспадарчым прагрэсам, новымі галінамі прамысловасці, патэнцыял якой у 7 разоў большы ад даваеннага. Ганарымся адбудаванай з папялішч Варшавай, загаспадараваннем Заходніх зямель, новымі гарадамі і пасёлкамі, школамі і навуковымі ўстановамі, растучымі кадрамі таленавітых спецыялістаў, шырокімі сацыяльнымі правамі.

Паспяхова таксама выкананы заданні, намечаныя гаспадарчым планам на мінуўшае пяцігоддзе. Больш гарманійна развівалася наша прамысловасць, хутчэй расла сельскагаспадарчая вытворчасць, больш дасканалым стала планаванне. Мы навучыліся лепш працаваць, разумней гаспадарыць і жыць больш культурна. Узраслі зарплата і даходы насельніцтва.

Сёння ўсе людзі, якія маюць на думцы будучыню краіны, перакананы ў правільнасці дарогі, па якой ідзем, і згуртаваліся ў Фронце адзінства народа, вакол яго вядучай сілы — партыі рабочага класа.

Прамысловы патэнцыял Польшчы і яе гаспадарчыя магчымасці дазваляюць, а патрэбы народа прымушаюць падняць новыя амбітныя мерапрыемствы ў галіне развіцця прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры. У бліжэйшым пяцігоддзі колькасць моладзі ва ўзросце 14—17 год павялічыцца амаль на мільён. Гэтай моладзі дзяржава абавязана запэўніць магчымасць навукі, здабыццё прафесіі, падрыхтаваць месца працы і памяшканні.

Таму краіне неабходна разбудаваць і мадэрнізаваць існуючыя прадпрыемствы, а адначасова будаваць сотні новых фабрык, электрастанцый і шахт.

Больш чым дагэтуль сродкі, больш машын, прыладаў, мінеральных угнаенняў будзе прызначацца на развіццё сельскай гаспадаркі і ўздым яе культуры.

Плануецца на працягу пяцігоддзя пашырыць вытворчасць прамысловасці больш чым у два разы. Працэс развіцця прамысловасці агорне новыя абшары краіны, дагэтуль слаба развітыя.

Развіццё тэрытарыяльнай прамысловасці і рамясла будзе садзейнічаць гаспадарчаму і культурнаму ажыўленню пасёлкаў і мястэчак.

Адна з найбольшых у Еўропе цеплаэлектрацэнтраляў у Турашаве будзе ператвараць у электраэнергію залежы бурага вугалю. Новыя шахты дадуць мільёны тон каксуючага вугалю. Успыхнуць новыя доменныя печы і мартэны. А вытворчасць сталі складзе звыш 9 мільёнаў тон. Разгорнуцца магутныя працы ў Ніжне-Шлёнскім басейне медзі. Сотні тысяч тон тарнабжэгскай серкі падмацуе хімічную прамысловасць краіны і будзе экспартавацца. Пачнецца рэгуляцыя Віслы і

(Працяг на стар. 3)

Пленум пяцігоддзя

Ад беларускай эстрады «Лявоніха» кветкі старшыні ГП БГКТ Лідзіі Бялецкай.

фота — Г. Рагазінскі

Пленум пяцігоддзя

Удзельнікі ўрачыстага пленарнага пасяджэння ГП БГКТ, якое адбылося 26 лютага г. г., у пятую гадавіну заснавання Таварыства.

фота — Г. Рагазінскі

ЁСЦЬ ЧЫМ ГАНАРЫЦЦА

Набліжаюцца выбары да Сейму і да рад нарадовых. У кожным павеце шмат маюць працы камітэты Фронта адзінства народа. Яны ўжо апрацавалі павятовыя выбарчыя праграмы, у якіх паказаны дасягненні павета за 16 год народнай улады, дасягненні апошняй кадэнцыі рад нарадовых, а таксама заданні новай нашай пяцігодкі, якая ахоплівае сабою 1961 — 65 гады. У гэтым артыкуле пакажам некаторыя дасягненні і далейшыя перспектывы Гайнаўскага павета.

Да 1939 года на тэрыторыі сённяшняга Гайнаўскага павета існавала 47 школ і ў гэтым ліку было толькі 7 сямікласных школ. Астатнія былі чатырохкласныя. Зараз тут 80 школ, у гэтым 47 сямікласных. За народнай улады хутка ўзрасла сетка школ, павялічыўся лік настаўнікаў, умацавалася матэрыяльная школьная база. У мінулым дзеці сялян і рабочых рэдка маглі закончыць поўную пачатковую школу. Зараз створаны ўсе ўмовы, каб кожнае дзіцё ў сваёй мясцовасці закончыла сем класаў. Такім чынам ажыццявіўся дзяржаўны закон аб усеагульным сямікласным абучэнні.

У чатыры разы на Гайнаўшчыне ўзрасла колькасць сярэдніх школ. Да вайны ў павеце не было сярэдніх школ. Цяпер сярэдніх школ чатыры. Гайнаўская вёска атрымала вялікі грамадскі аванс. Як прыклад можа паслужыць вёска Човаберазова. Зараз з гэтай вёскі 8 асоб вучыцца ў сярэдніх школах і 5 у вышэйшых установах. Закончыла розныя сярэднія школы 19 асоб, і зараз яны працуюць на адказных пасадах. Вышэйшыя ўстановы ўжо закончыла 9 чалавек.

Гэта велізарныя дасягненні ў параўнанні з гадамі санацыйнай Польшчы.

Дзяржава агромныя сумы прызначае на будаўніцтва школьных памяшканняў. За 16 год пабудавана шмат новых сучасных школ, як у Чарэмсе, Дашах, Саках, Тапілы, Гайнаўцы, Альхоўцы, Семяноўцы, Крыўцу, Трэсцянцы і Збучу. Распачата будова ў Моры, Іванках і Ляшуках. Апрача таго дабудавана часткі школ у Гайнаўскай школе № 1, Вітаве, Навасадах і Скупаве. У 15 школах праведзена капітальныя рамонты.

У цяперашняй пяцігодцы запланавана пабудаваць 97 лекцыйных залаў. Кошт гэтага будаўніцтва складае суму 18.300.000 зл.

Зараз Гайнаўшчына зусім не тая, што была 16 год таму назад. У кожнай вёсцы ёсць шмат адукаваных людзей. Назаўсёды пакончана з непісьменнасцю. Падрастаючае пакаленне абавязана мець закончаных прынамсі сем класаў пачатковай школы. У будучым навучальным годзе ўсюды будзе ўведзены закон аб васьмігадовым абучэнні ўсіх дзяцей.

Кожная школа з'яўляецца на Гайнаўшчыне не толькі цэнтрам асветы, але таксама цэнтрам культуры. Пры школе існуюць мастацкія гурткі самадзейнасці. Культурнае жыццё вёсак гуртуецца таксама ў дамах культуры і святліцах. І так, зараз у Гайнаўцы ёсць два дамы культуры, 6 святліц у павеце, у якіх працуюць штатныя працаўнікі. Апрача таго існуе 10 вясковых святліц, якія з'яўляюцца цэнтрамі развіцця мастацкіх калектываў—іх зараз налічваецца 30. У гэтай пяцігодцы будуць

(Працяг на стар. 3)

Весткі з БССР

Новы ўклад у беларускую музычную культуру

Мінулы, 1960 год, быў годам вялікіх дасягненняў ва ўсіх галінах культурнага жыцця беларускага народа. За гэты час выдатна пашырылася сетка музычных школ, значна папоўніўся лік харавых, танцавальных і самадзейных аркестравых калектываў.

Чым жа знамянальны 1960 год у музычным жыцці БССР? Вось ужо некалькі месяцаў нязменным поспехам беларускага гледача карыстаецца лірыка - камедыйная опера А. Семянякі «Калючая роза» на лібрэта А. Бачылы. Опера «Калючая роза» прысвечана моладзі. Яна расказвае аб хвалюючых справах мінскіх студэнтаў, аб іх цікавым, шматгранным жыцці, поўным незабыўных карцін, якія адлюстроўвае гэты выдатны музычны твор.

Гаворачы аб музычных дасягненнях краіны ў 1960 годзе, нельга не ўспомніць пра оперу «Свіцязянка» на лібрэта К. Цітава. Музыку да гэтага твора напісаў заўчасна памершы ў мінулым годзе кампазітар Г. Пукст. «Свіцязянка» была яго трэцім оперным творам. Дзея праходзіць у цудоўным закутку беларускай зямлі, ля возера «Свіцязь» на Навагрудчыне. Гэтая опера апавядае аб паўстанні беларускіх сялян супраць цара і прыгоншчыны ў XIX стагоддзі. У гэтым творы надзвычайныя харавыя эпізоды, яркія вакальныя ансамблі, задушэўныя арыі герояў, манументальныя сцэны. Зараз камісія кампазітараў беларусі па ўвекавечанню памяці Г. Пукста падрыхтоўвае яго твор да пастаноўкі ў оперным тэатры.

1960 год быў асабліва плённы ў галіне беларускай сімфанічнай музыкі. Буйнейшы кампазітар рэспублікі Н. Аладаў аддаў пад суд грамадскасці сваю шостую сімфонію і трэцюю аркестравую сюіту. У сімфанічным творы кампазітар раскрывае музычнымі сродкамі працэсы станаўлення вобліку сучасніка, паказвае яго складаны псіхалагічны мір. У другім творы, у сюіце, Н. Аладаў дае прыклад таго, як трэба ствараць музыку адпачынку людзей.

Сярод сімфанічных твораў мінулага года, якія заслугоўваюць на вылучэнне, варта прыгадаць сімфанічныя паэмы «У Тураўскай пушчы» С. Аксакава і «Вечна жывыя» Г. Вагнера, а таксама сімфанічную сюіту «Песні міра» Ул. Алоўнікава. Гэтыя творы трэба лічыць дасканалымі прыкладамі музычнай публіцыстыкі ў беларускім мастацтве.

Каштоўным укладам у беларускую кантатную музыку з'яўляюцца два творы — «Стэпавыя палі» і «Ўладзімір Ільіч Ленін» Я. Кузняцова. «Стэпавыя палі» ўяўляюць сабою творчы вынік паездкі кампазітара ў раёны цалінных зямель Казахстана, дзе супольна з казахамі працуюць беларусы. Кантата напісана для сімфанічнага аркестра, хору і салістаў на словы казахскага паэта К. Разганяева і беларускага паэта А. Дзяружынскага. У творы арганічна пераплятаюцца беларускія, рускія і казахскія народныя мелодыі, як сімвал вялікай і непарушнай дружбы савецкіх народаў.

Кантата Кузняцова аб Леніне для хору без суправаджэння напісана на словы М. Алтухова. Яна пераканаўча і беражна раскрывае глыбокі сэнс твора Ўл. Маякоўскага, які сказаў: «Ленін — жыў, Ленін — жыве, Ленін будзе жыць».

У 1960 годзе наглядаецца таксама ўклад беларускіх кампазітараў у развіццё інструментальных твораў. Сярод іх вылучаецца вельмі ўдалая фантазія для фартэпіяна і сімфанічнага аркестра Д. Камінскага, напісаная ў форме разгорнутых свабодных варыяцый на тэму беларускага народнага танца «Юрачка».

З надзвычай гарачым успрыняццем беларускай грамадскасці ў мінулым годзе сустрэліся такія творы, як фартэпіянная саната А. Багатырова і варыяцыі для беларускага народнага аркестра Я. Цікоцкага. Ля вытокаў варыяцый знаходзіцца эпічная народная песня «Ох, ты, дуб, ох, бяроза».

Можна было б яшчэ працягваць размову аб дасягненнях беларускай музыкі за мінулы перыяд — столькі ж у ёй з'явілася цікавага і каштоўнага. Аднак і гэты пералік дазваляе пераканацца аб буйчым творчым жыцці беларускіх кампазітараў.

Апрацавана на падставе карэспандэнцыі І. НІСНЕВІЧА, адказнага сакратара Саюза кампазітараў Беларусі.

Канцэрт сімфанічнага аркестра Беларускай дзяржаўнай філармоніі ў зборачным цэху Магілёўскага завода «Строммашына».

XV Сесія ААН узнаўляе сваю работу

Пасля паўтарамесячнага перапынку XV Сесія ААН працягвае свае пасяджэнне. Яна, пачынаючы ад першага дня, апынулася перад пытаннямі, якія не магла вырашыць у мінулым годзе. Зімовы перапынак не прынёс з сабою ніякіх карысных перамен, а існуючыя канфлікты на міжнароднай арэне яшчэ больш завастрыліся.

Прыгадаем, напрыклад, справу Конга, якая стаіць на першым месцы парадку дня. Яшчэ ў снежні мінулага года мы жывілі надзею, што хутка ўрэгулюецца канфлікт у гэтай краіне. Хапіла б толькі тады аказаць падтрымку легальнаму ўраду Лумумбы, спыніць умяшанне бельгійцаў у палітычнае жыццё Конга, а таксама раззброіць розных марыянетачных уладароў, а Конга магло б цешыцца поўнай свабодай. Сёння ўжо не хапіла б гэтых мерапрыемстваў. Сёння наглядна бачым, каго падтрымоўвае Хамаршэльд, які прыкрыўся сцягам ААН.

У ацэнцы становішча ў Конга свет выразна дзеліцца на два лагеры: староннікаў неакаланіялізма і праціўнікаў кожнай формы зняволення народаў. У часе бягучага пасяджэння можна будзе наглядна пераканацца аб шчырасці тых дэлегацый, якія ў мінулым годзе галасавалі за рэзалюцыю аб ліквідацыі каланіялізма. Не падлягае сумненню, якую пазіцыю будуць займаць імперыялістычныя дзяржавы, якія ў каланіяльнай сістэме і надалей бачаць для сябе вялікія карысці. У часе бягучай сесіі супроць гэтых пазіцый рашуча выступяць сацыялістычныя і афрыканска - азіяцкія дзяржавы. Гэтага патрабуе справа Конга, Лаоса і Алжыра, патрабуюць інтарэсы народаў, якія змагаюцца ў гэтых краінах за сваю незалежнасць, за мір.

Спадзяючыся вострай крытыкі, Злучаныя Штаты і іх партнёры рабілі ўсе намаганні яшчэ перад узнаўленнем Сесіі, каб абмежаваць парадак дня, каб былі скрэслены найбольш непапулярныя на Захадзе пытанні. Амерыканскі дэлегат Стывенсон не хоча, каб Сесія абмяркоўвала такія важныя для свету справы, як усеагульнае і поўнае раззбраенне, а таксама забарону выпрабаванняў ядзернага аружжа, хаця гэтыя пытанні знаходзяцца на парадку дня пасяджэння.

Калі гэтыя важныя пытанні: раззбраенне і забарона выпрабаванняў ядзернага аружжа не будуць разглядацца падчас бягучай Сесіі, тады існуюць вельмі малыя шансы, каб палепшылася міжнародная атмасфера, прынамсі да часу склікання звычайнай XVI Сесіі ААН у другой палове верасня.

Калі парадак дня будзе абмежаваны, дык цяперашняя Сесія, акрамя антыкаланіяльных спраў, будзе абмяркоўваць справу новых кандыдатаў у ААН, і закончыцца яна раней шасці тыдняў. Яшчэ ў часе першай часткі XV Сесіі была запрапанавана кандыдатура Маўрэтаніі (былой французскай калоніі). Савецкі Саюз выступіў з папраўкай, каб разам з Маўрэтаніяй у склад членаў ААН прыняць Мангольскую Народную Рэспубліку. Справа кандыдатуры Манголіі ўжо раз стаяла на форум ААН, аднак яе збайкатавалі заходнія дзяржавы. Зараз такі байкот немагчымы. Манголія мае большае права стаць членам, чымся Маўрэтанія, якая з'яўляецца штучным палітычным арганізмам, а ў сэнсе нацыянальным і рэлігійным шчыльна спалучаецца з Марока. Утварэнне асобнай маўрэтанскай дзяржавы з'яўляецца спробай захавання французскіх уплываў у Заходняй Афрыцы. Як бачым, і тут неакаланіялізм грае важную ролю. У гэтай сітуацыі савецкая папраўка мае поўнае апраўданне. Можна меркаваць, што ў часе бягучай XV Сесіі колькасць членаў ААН узрасце да 102.

Хай жа ўслед за колькасцю расце таксама ранг гэтай сусветнай арганізацыі.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Кузняцову не ўдаецца забіць Коха падчас парада ў дзень нараджэння Гітлера. Валя знаёміць Кузняцова з Янам Камінскім, які мае ў горадзе шмат знаёмых. Ён згаджаецца супрацоўнічаць з Кузняцовым.

Неўзабаве здарылася падзея, якая амаль не прымусіла нас адклікаць у атрад Валю Доўгер. Кузняцоў зайшоўшы да яе аднойчы, застаў яе ў трывозе.

— Здарылася нешта?

— Так. Я атрымала павестку...

— Якую?

— Мабілізуюць у Германію.

— Трэба вяртацца ў атрад, — сказаў Кузняцоў.

— Дзякую, — успыхнула Валя. — Вярнуцца ў атрад і страціць кватэру!

— А што зробіш! — задуменна сказаў Кузняцоў. І тут жа запрапанаваў: — А што, калі паспрабаваць вызваліцца ад мабілізацыі. Чакай. Адчайвацца рана. І дарэчы, не забывайце, фрэйлейн, што вы нарачоная афіцэра нямецкай арміі. Грош цана таму афіцэру, калі ён не патрапіць выбавіць сваю нарачоную ад непрыемнасцей.

З таго дня Кузняцоў пачаў наведваць казіно на «Фрыдрыхштрасэ», дзе, паводле слоў Яна Камінскага, заўсёды бываў Шмідт, дрэсіроўшчык службовых сабак пры райхскамісарыяце. Шмідт быў земляком ад'ютанта Коха гаўптмана Бабаха і хваліўся Камінскаму, што яны з гаўптманам на кароткай назе. Камінскі раіў Кузняцову пагаварыць па-шчырасці з гэтым Шмідтам

...Шмідт, рыжы, рабацeністы обер-яфрэйтар, ліслівa глядзеў на лейтэнанта, які ўдастоіў яго гонару абедаць разам у казіно, і жаласным голасам расказваў аб сваёй невясёлай працы.

— Сабакі любяць мяне, але яны дрэнна мяне кормяць, гэр лейтэнант Зыбарт. Я нічога не меў, так і вярнуся дамоў.

— Здайся на мяне, я вазьму цябе ў маёнтак да бацькі! — абяцаў лейтэнант.

— Якая шляхетнасць душы! — казаў Шмідт. — Якая шляхетнасць душы!

Ён працягваў скардзіцца на свой горкі лёс.

— Ёсць у мяне ў Роўна дзяўчына, ну, проста аб'ядзенне. Полька. Драпежная дзяўчынка. Я, гэр лейтэнант, з дзяцінства люблю ўсё драпежнае... Але праз яе я вельмі мучуся. Ці паверыце, ходзіць да яе гестапавец, рабы, падаркі носіць. То адрэз на сукенку, то гадзіннічак, то яшчэ нешта. Яму танна дастаецца. Зрабіў вобыск — і годзе! Вось мая полечка і ліпне да яго.

— А вы зайдзіце да мяне. Я вам сёе тое дам для вашай прыгажуні.

— Навошта ж?!

— Па-сяброўску, Шмідт. Вы мне падабаецеся. Вып'ем за здароўе вашых аўчарак!

— У кожнага, Шмідт, свае няшчасце, — працягваў Кузняцой. — Мая нарачоная ніяк не можа аформіцца як «фольксдойчэ». Яе бацьку забілі бандыты, усе дакументы трапілі ім у рукі. Паспрабуй, дакажы сваё арыйскае паходжанне...

— Так, так, — спачувальна заківаў галавою Шмідт.

— Але я вам яшчэ не ўсё расказаў. Маю нарачоную мабілізуюць у Германію!

— Ах, якая непрыемнасць!

— Бачыце, у кожнага сваё!

— Так, так, — мармытаў Шмідт. — Вось, калі б фрейлейн працавала ў райхскамісарыяце!

— Ці ж знойдзецца добрая душа, якая бы мне гэта ўладзіла!

— Гэта так цяжка зрабіць. Калі б фрейлейн мела дакументы...

— Ці не праўда, — запытаўся Кузняцоў, — гэта можа зрабіць адзін чалавек, гаўляйтэр Кох?

— Так, ён адзін, — сказаў «імперскі дрэсіроўшчык». І тут жа ўспомніў аб сваім земляку. — Ад'ютант Бабах — мой асабісты сябра. Няхай фрейлейн напіша заяву, — мы яе і падсунем...

— Дзякую вам, Шмідт, — адказаў лейтэнант. — Я аб вас паклапачуся, можаце быць упэўнены. Я вазьму вас да сябе ў маёнтак. Мо' вам патрэбны грошы? — І Кузняцоў дастаў пераканаўчую пачку.

— Але дазвольце...

Твар Шмідта выяўляў разгубленасць.

— Ах, навошта гэтыя цырымоніі! Наш святы абавязак памагаць бліжняму.

— Я разумею гэтыя высокія пачуцці! — хвалюючыся, сказаў дрэсіроўшчык і схаваў пачку ў кішэню.

Яны дамовіліся аб наступнай сустрэчы. Яна адбылася на другі ж дзень, у тым жа казіно, дзе «імперскага дрэсіроўшчыка» зноў чакала багатая гасціна. Шмідт паведаміў што гаўляйтэр знаходзіцца ў ад'ездзе і завітае ў Роўна ў першых днях мая.

— Ён цяпер у Берліне, на пахаванні Лютцэ, начальніка штаба СА. Калі ён вернецца, мы і падсунем яму заяву фрейлейн Валенціны. А пакуль што я пагавару аб ёй з Бабахам.

Дзесятага мая Шмідт зайшоў да Валі і з урачыстым выглядам паведаміў ёй аб прыездзе Коха і аб паспяховых выніках яго размовы з ад'ютантам.

— Ад'ютант Бабах перадаў, каб разам з вамі з'явіўся і лейтэнант Зыбарт. Магчыма, пан гаўляйтэр асабіста ўпэўніцца, што за вас хадайнічае нямецкі афіцэр.

Валя з нецярплівасцю чакала на Кузняцова. Ледзь толькі ён з'явіўся ў дзвярах, яна кінулася да яго і выпаліла ўсё, што даведалася ад Шмідта.

— Та-ак, — працягваў Кузняцоў. — Ну што ж, запрашаюць — значыць трэба ісці.

(Працяг за тыдзень)

ВЫБАРЧАЯ ПЛАТФОРМА ФРОНТА АДЗІНСТВА НАРОДА

(Працяг са стар. 1)

выкарыстоўванне яе вод у энергетычных мэтах.

У бліжэйшым пяцігоддзі пабудуецца ў краіне звыш 240 вялікіх і сярэдніх прадпрыемстваў, а сотні другіх забяспечацца найноўшым тэхнічным абсталяваннем. Пашыраныя капіталаўкладанні дзяржавы на сельскую гаспадарку і фонд яе развіцця дазволяць у надыходзячым пяцігоддзі ўвясці на палі 100 тысяч трактароў, на 2/3 павялічыць выкарыстанне мінеральных угнаенняў, падвоіць вытворчасць хімічных сродкаў аховы раслін, дазволіць меліяраваць велізарныя абшары палёў і сенажацяў. Тысячы маладых аграномаў пачнуць працу ў грамадах. Яны пастаянна будуць жыць у вёсцы і служыць сялянам парадай і дапамогай у застасаванні найноўшых метадаў апрацоўкі зямлі і ў жывёлагадоўлі. У 1965 годзе каля 200 тысяч вясковых хлопцаў і дзяўчат будуць вучыцца ў школах сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

Дзякуючы гэтаму вёска павялічыць сельскагаспадарчую вытворчасць на 22 прац. і паспяхова выканае задачы 5-гадовага плана ў сельскай гаспадарцы.

У сучасным свеце магутным і заможным можа быць толькі такі народ, які пастаянна развівае асвету і навуку. Гаспадарчы патэнцыял нашай краіны стварае матэрыяльную базу развіцця культуры і адначасова патрабуе пастаяннага павышэння ўзроўню адукацыі ўсяго грамадства і ў асаблівасці маладога пакалення.

Штогод прызначаецца ў нас на адукацыю дзяцей і моладзі шматмільярдныя сродкі: ад 1200 злотых на кожнага вучня пачатковай школы да 18.000 злотых на кожнага студэнта навучальнай установы. Паўтара мільёна рабочых і тэхнікаў набылі салідную кваліфікацыю ў прафесіянальных школах, а 250 тысяч людзей у Народнай Польшчы закончылі вышэйшую адукацыю.

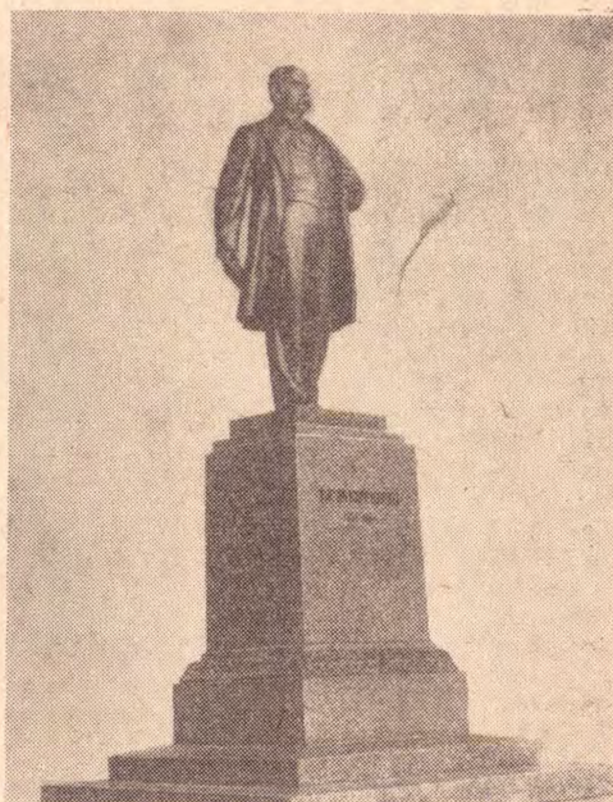
Задачы, якія ставіць дзяржава да выканання цяжкія, але зусім рэальныя. Наш народ можа і абавязан іх выканаць. Бо сацыялістычны ж лад адкрыў шырокія магчымасці выкарыстання рэсурсаў і натуральных багаццяў, энергіі і працавітасці народа не для карысці прывілеяванай меншасці ўласнікаў, але на карысць усіх працоўных.

У надыходзячых выбарах будзем выбіраць 460 паслоў у Сейм, і каля 200 тысяч радных. Іх абавязкам будзе ажыццяўляць праграму Фронта адзінства народа. Выбярэм сярод нас вопытных і выпрабаваных у грамадскай працы грамадзян, адданых справе працоўных.

Таму ў дзень 16 красавіка патрыятычным будзе абавязкам кожнага грамадзяніна аддаць свой голас за кандыдатаў Фронта адзінства народа.

(З выбарчай платформы Агульнапольскага камітэта Фронта адзінства народа)

НАШ КАЛЯНДАР

100 год таму назад, 10 сакавіка, памёр вялікі украінскі нацыянальны паэт Тарас Шаўчэнка. На здымку помнік паэта ў Канадзе.

Ля помніка Шаўчэнкі

У сонечнай сталіцы свайго краю
Стаіш ты заварожаны ў граніт.
І быццам бы з жывым я размаўляю
З табою, геній, мар людскіх сейбіт.

Твае, паэт, усе збыліся мары,
Глянь, як прыгожа вольны край расцвіў.
Як твой народ шчасліва гаспадарыць,
Плён залаты з сваіх збірае ніў.

У задуменні ты стаіш і чуеш,
Як новае жыццё бурліць кругом,
Як пад табою сіні Днепр бушуе,
Як твае песні льюцца над Дняпром.

Спакойны ты, праходзяць хай стагоддзі
Не выстудзяць тваіх змаганняў жар;
Так у сваім як і ў маім народзе
Жывым ты астанешся, наш кабзар!

ВІКТАР ШВЕД

Пленум пяцігоддзя

Выступае куратар Беластоцкай школьнай акругі Чэслаў Лойка.

фота — Г. Рагазінскі

ЁСЦЬ ЧЫМ ГАНАРЫЦЦА

працяг са стар. 1

пабудаваны святліцы ў Дубінах, Палічнай, Ласінцы, Трэсцянцы і Новаберазове, што яшчэ лепш будзе садзейнічаць культурнаму жыццю вёскі. Бо нават і кінаперасоўка будзе часцей наведваць вёску. А трэба сказаць, што ў Гайнаўскім павеце існуе 7 сталых кіно. За санацыйнай улады на Гайнаўшчыне было толькі некалькі бібліятэк. Зараз у павеце 90 грамадскіх бібліятэк і апрача таго амаль у кожнай вёсцы існуюць бібліятэчныя пункты. У выніку у гэтых бібліятэках налічваецца 60 тыс. тамоў кніжак. З кожным годам усё больш кніжкі на вёсках знаходзяць чытачоў. І так, у 1960 годзе ў Гайнаўскім павеце было 130.854 выпазычаннаў кніжак. А гэты лік даволі вялікі, калі ўлічым тое, што ўсіх жыхароў налічваецца на Гайнаўшчыне 59 тысяч чалавек.

Вельмі многа зроблена на Гайнаўшчыне ў галіне аховы здароўя. У мінулым пунктаў аховы здароўя было нямнога. Вайна знішчыла і тыя, якія існавалі А зараз у Гайнаўскім павеце ёсць 231 шпітальных ложак, 19 лекараў, 6 лекараў-дэнтыстаў і 190 асоб дапаможнага персаналу.

У 1961—65 гадах запланавана пабудаваць новыя асродкі аховы здароўя і радзільныя дамы ў Чыжах і ў Кляшчэлях. Каштаваць гэта будзе 12.600 тыс. зл.

У кожнай галіне Гайнаўшчына мае вялікія дасягненні.

М. Х.

З жыцця вёскі

КОЗЛІЦКІЯ СПРАВЫ

Пяць кіламетраў за Заблудавам, на паваротцы шасы, што вядзе ў Бельск, раскінулася невялікая вёска Козлікі. Месца тут даволі маляўнічае. Вёска ляжыць на высакаватым узгорку. Унізе бурліць невялічкая рэчка - раўчак, далей за ёю поле і лес сасновы. Але зімою, асабліва ў шэры, вільготны дзень, выгляд вёскі зусім не вясёлы. Сумныя, бязлістныя бярозы, якіх шмат паабапал вузкай вуліцы, апусціўшы ўніз голыя галінкі, плачуць растаўшым інеем. На вуліцы непраходная плюха. Сонную вясковую цішыню час ад часу парушыць толькі голас захрыплага пеўня, або гул імкнуўшай па шасе аўтамашыны. У такі час, здаецца, вёска злілася ў адно з усёй акружаючай прыродай — заснула. Але гэта толькі здаецца. У сапраўднасці, нават у такі час, жыццё ў Козліках бурліць. Жыхары вёскі маюць свае імкненні, турботы і клопаты. Менавіта яны не пазваляюць людзям паддавацца соннаму настрою прыроды.

ВЁСКА БЕЗ МОЛАДЗІ

Мабыць няма ў Козліках такой сям'і, з якой не працаваў бы нехта ў горадзе. Асабліва шмат моладзі выехала на ўсялякія работы. У вёсцы засталіся толькі чатыры хлопцы і 17-цігадовая дзяўчынка.

Некаторым бацькам пры адсутнасці маладых рук да працы на гаспадарцы цяжка даводзіцца жыць. Тым, якія выехалі на работу ў горад, жывецца добра. Пры харчавой дапамозе бацькоў большасць з іх прыдбала сабе матацыклы.

— Зайздрасць бярэ чалавека, — кажа з сумам адзін з застаўшыхся ў вёсцы, — калі паглядзіш, як твае аднагодкі, прыехаўшы на нядзелю дамоў, ганяюцца на матацыклах, ды насы задзіраюць. Ці я ад іх горшы? Я ж таксама пайшоў бы ў горад, але бацькоў шкада. Яны ж без мяне не здолеюць абрабіць гаспадарку. Зрэшты, — дадае ён з упорам, — і тут можна змяняць жыццё на больш лепшае, больш раданае.

МАЛАКО — КРЫНІЦАЙ ДАХОДУ

Эканамічнае развіццё вёскі жыхары Козлік бачаць у павялічэнні жывёлагадоўлі. І гэта вельмі слушна. Бо дзеля гэтага ў Козліках ёсць добрыя ўмовы і перш за ўсё добрая пашавая база.

Зараз жыхары Козлік у час сезона прыносяць да злеўні ў сярэднім каля 700 літраў малака. Таму козліцкая злеўня ў акруговай малочнай спулдзельні ў Заблудаве займае другое месца. За гэта яна атрымала 9.000 злотых грашовай узнагароды.

— Памяшкальныя ўмовы нашай злеўні, — гаворыць Вацлаў Рагуцкі (ён ужо тры гады працуе ў злеўні), — вельмі дрэнныя.

Яна проста змяшчаецца ў драўлянай будзе. Таму мы ўсёй вёскай вырашылі пабудаваць новую злеўню. 9.000 злотых ужо маем. Частку работы выканаем грамадскім чынам. У пабудове абяцала дапамагчы і акруговая спулдзельня. Толькі, вось, бяда з месцам. Ёсць у вёсцы адна сядзіба. Яна пад

(Працяг на стар. 4)

НАШЫЯ ПАЭТЫ ў ШКОЛАХ САКОЛЬШЧЫНЫ

27 лютага г. г. паэты Янка Бурш і Віктар Швед з Варшавы пабывалі ў Сакольскім павеце. Янка Бурш сустрэўся з моладдзю школ у Паўднёвым і Новым Востраве. Віктар Швед наведаў школы ў Тынкоўшчыне і Гуранах.

Аўтары расказалі аб дзейнасці Таварыства ў сувязі з яго пяцігоддзем і прачыталі шмат сваіх вершаў.

Гэтыя сустрэчы прайшлі ў надзвычай цёплай і сардэчнай атмасферы.

Паэты выступілі таксама ў Ліцэі выхавацельніц дзіцячых садоў у Беластоку.

Ш.

ЭТНАГРАФІЧНЫ КУТОК

Вугал хаты і акеніцы. Курашава, Гайнаўскі павет.

фота — М. Пацюкевіч.

У КАРАЛЕЎСТВЕ Д·З·Я·Ц·Е·Й

Кароткачасовае было панаванне гэтай каралеўскай пары, усяго толькі падчас балю, але затое здабыла яна першы прыз сярод зухаў.

Кіназорка, мексіканка і кот Васька, а ў штодзённым жыцці шасцанцацігадовыя гарцэркі. Яны з'яўляюцца прызёрамі на найпрыгажэйшы касцюм.

Дзіцячая грамадскасць строга вывучае ўдзельнікаў конкурсу.

А пасля ...уся агульны баль.

Каштоўнай традыцыяй гайнаўскіх гарцэраў стала наладжванне штогод на заканчэнне карнавалу балю-маскараду. Гэтае атракцыйнае мерапрыемства арганізуюць гарцэры ў Павятовым доме культуры «Гурнік» у Гайнаўцы. У часе балю праводзяцца конкурсы на найлепшую мастацкую частку і найпрыгажэйшы карнавальны касцюм. Найлепшая дружына ўзнагароджваецца нейкім каштоўным прызам. Узнагароду можа атрымаць таксама індывідуальна член дружыны. Нічога тады дзіўнага, што ўсе дружыны ў павеце пад кіраўніцтвам настаўнікаў і дружыновых вельмі энергічна і старанна рыхтуюцца да кожнага чарговага балю - маскараду.

Незабыўнае ўражанне пакідае на гледачу ды і на самых удзельніках такі баль. Каляровыя хаpаводы зухаў, канцэртныя выступленні, мантажы казак, конкурсы на найпрыгажэйшы карнавальны касцюм. А колькі ж тут гумару, смеху, спеваў, шчырай дзіцячай весёласці, танцаў. Усё гэта праяўленні непадкупнай дзіцячай фантазіі, іх вобразнага своеасаблівага свету адчуванняў і ўяўленняў. Трэба было толькі паглядзець, як вялі сябе дзевяцігадовыя «дамы» і пяцінаццацігадовыя «каўбоі».

Вось ваш фотакарэспандэнт некалькі такіх момантаў адлюстраваў на фотаздымках. Хай яны раскажуць аб яго ўражаннях.

МІКОЛА ТАРАСЕВІЧ
здымкі аўтара

НАСТАЎНІКІ Ў КАМІТЭТАХ ФАН

Ужо ўсюды пачалі актыўна дзейнічаць камітэты Фронта адзінства народа. Адбываюцца сходы ў многіх вёсках, асадах і мястэчках. Намячаюцца заданні на перыяд выбарчай кампаніі да Сейму і рад народовых. У гэтых усіх працах актыўны ўдзел бяруць настаўнікі. Напрыклад, у Пасынках кіраўнік школы Мікола Якубюк узначальвае камітэт Ф.А.Н.

У многіх праграмах грамадскіх камітэтаў ФАН шмат месца ўдзяляецца школьнаму будаўніцтву. Напрыклад, у выбарчай праграме Бельскага павятовага камітэта ФАН прадугледжваецца пабудова школ у Крывой, Алендрах, Сабятыне, Рэдутах, Стэцэвічах, Красноўсі, Рэпісках. Распачалася будова школы помніка 1000-годдзя ў Алексіне, а таксама трох іншых.

З гэтай шырокай кампаніяй будовы школ звязана рэалізацыя збораў на грамадскі фонд будовы школ. Вось таму грамадскія камітэты ФАН, якія вельмі часта ўзначальваюцца настаўнікамі, павінны звярочваць вялікую ўвагу, каб да новых рад народовых кандыдавалі перш за ўсё тыя сяляне, якія сваім уплывам патрапяць прычыніцца да лепшай уплаты на грамадскі фонд будовы школ. Бо вельмі часта так бывае, што ў вёсцы будуецца школа, а сяляне не заплацілі належнасцей на ГФБШ.

М. Х.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

НАСЕННЕ, ВАПНАВАННЕ...

Праблема павышэння ўраджайнасці нашых палёў хвалюе сёння ўсіх, хто разумее, што нават невялікі ўзрост ураджаю паасобных сельскагаспадарчых культур з 1 га прыносіць вялікую карысць у маштабе краіны. Усё ж нездарма падкрэсліваецца, што сельская гаспадарка нашага ваяводства даволі яшчэ адсталая ў параўнанні з іншымі раёнамі. VI Пленум партыі палажыў націск на актывізацыю ўсіх нявыкарыстаных рэзерваў дзеля павышэння ўраджайнасці нашых палёў. У прыватнасці была звернута ўвага на арганізацыю рэпрадукцыйных насенных гаспадарак, вапнаванне кіслых глеб, рацыянальнае ўгнаенне і г. д. Сёння гутарым аб гэтых справах са старшынёю ГРН у Гарадку, Юліянам Кахановічам.

— Як агульна ацэньваеце стан сельскай гаспадаркі на тэрыторыі сваёй ГРН?

— Адказаць не вельмі лёгка. Але ў параўнанні з іншымі раёнамі ваяводства сельская гаспадарка на тэрыторыі нашай ГРН стаіць на сярэднім узроўні. У мінулым годзе вельмі развілася механізацыя. Гэтае заўважаецца амаль у кожнай вёсцы.

— У якіх вёсках назіраецца большую рэнтабельнасць гаспадарак і іх лепшую культуру?

— Перш за ўсё ў Белявічах, калёніі Мелешкі (тут добра працуе сельскагаспадарчы гурток) і Страшаве. У гэтых вёсках ужо даўно парвалі гаспадары з трохпалёўкай, добра апрацоўваецца глеба і добра даглядаюцца сенажаці, што стварыла спрыяльныя ўмовы для значнага павышэння як лікавага так і якаснага ўзроўню жывёлагадоўлі.

Горш выглядае справа агульнага стану сельскай гаспадаркі ў Падазеранах і Вейках. Тут назіраецца яшчэ часткова нават трохпалёўка. Вельмі дрэнна, што надалей тармозіцца справа абмену няўгоддзяў гаспадароў у Вейках на дзяржаўныя багны. Абмен такі дазволіў бы вейкаўцам на многа павысіць жывёлагадоўлю.

— А як выглядаюць справы насення і вапнавання глебы?

— Апрацаваны і зацверджаны ўжо план распаўсюджання рэпрадукцыйнага насення не абмінае ні адной вёскі. Справа ў тым, каб ліку ў гэтым годзе як мага большая колькасць гаспадароў пастаралася сеяць чыстым зернем. А дзеля абеспячэння ў чыстае і адборнае насенне на далейшую мэту выбрана ўжо землеробаў, якія на сваіх гаспадарках пявёрда зоймуцца гадоўляй рэпрадукаванага насення трох асноўных збожжавых культур. Ва ўсіх вёсках праведзены ў нас сходы ў сувязі з вапнаваннем. Гаспадары зрабілі заказ на пакупку каля 300 тон вапны. У мінулыя гады шмат наракалася на трудное рассяванне вапны ўручную. Каб гэта паспяхова вырашыць, мы звярнуліся аб дапамозе ў мясцовы ГС. Як нас паведамілі яго праўленне, плануецца купіць 4 сеянкі да вапны.

Гутарыў — **М. К.**

Аўтарскія сустрэчы ў Варшаве

Варшаўская група Беларускага літаратурнага аб'яднання часта наладжвае аўтарскія вечары сваіх членаў.

17 лютага г. г. у памяшканні Аддзела БГКТ у Варшаве адбылася сустрэча з маладым нашым празаікам Уладзімірам Ільяшуком. Аўтар прачытаў некалькі цікавых апавяданняў. Некаторыя з іх яшчэ недаконачаныя і як сцвярджалі дыскутанты аўтар павінен над імі папрацаваць, каб яны абавязкова паявіліся ў друку.

24 лютага адбыўся надзвычай цікавы аўтарскі вечар старшыні Літаб'яднання паэта Алеся Барскага. Алесь Барскі, які ў галіне паэзіі надта плённы, прачытаў шмат сваіх новых вершаў. Пасля вечара адбылася багатая дыскусія над прачытанымі творамі.

Так у адным як і другім вечары прынялі масава ўдзел члены і сімпатыкі Таварыства.

В. Ш.

працяг са стар. 3

лягае пад дзяржаўны фонд зямлі. Ляжыць яна пакінута, нікому не дае ніякай карысці. А нам пад зялёную вельмі прыдалася б. Але вось, прэзідыум ПРН у Беластоку ніяк не хоча адступіць гэтай сядзібы.

І так праходзіць час, а зляўня ўсё не будуецца. Добрая ініцыятыва сялян замарожваецца нейкімі бюракратамі.

САМАЙ АХВОТАЙ НЕЛЬГА ПАГАСІЦЬ ПАЖАРУ

Два гады таму назад у Козліках арганізавана супрацьпажарную каманду. Прыступіла да яе 22 маладыя гаспадары вёскі. Камендантам выбрана падафіцэра рэзервы, вельмі энергічнага маладога чалавека — Уладзіміра Касцюка.

— Я шмат стараўся, — гаворыць камендант Касцюк, — каб раздабыць нейкае супрацьпажарнае абсталяванне. Самай ахвотай нельга ж пагасіць пажару. Пачаткова нам прыдзялілі ручную супрацьпажарную помпу, якой карысталася каманда ў вёсцы Крыніцкі. Добрая гэта была помпа. Калі ў 1959 годзе ўспыхнуў у вёсцы пажар, дык пакуль з'ехаліся другія каманды з матапомпамі, мы сваёй ручной яго амаль пагасілі. Але, вось, аднойчы ў Крыніцкіх сапсавалася матапомпа, і нам забралі ручную. Цяпер у Крыніцкіх ёсць матапомпа і дзве ручныя, а ў нас няма нічога. Павятовая камендатура так-

КОЗЛІ СПРА

сама не хоча дапамагчы нам. Яны толькі прыязджаюць членскія складчыны сцягваць.

У Козліках людзі даволі актыўныя. Яны, між іншым, хацелі б прыступіць да пабудовы рамізы. Ёсць у вёсцы апушчаны будынак. Пры малым укладзе працы ў ім магла б быць надзвычайная рамізa.

— Але навошта яе, — кажуць людзі, — калі няма ніякага абсталявання.

П'ЯНСТВА ГОРШ ПАЖАРУ

Гэтыя словы сказала мне адна з жыхарак Козлік.

— П'янства ў нас так паношыцца, — гаварыла яна са слязмі ў вачах, — што далей ужо немагчыма.

Як вядома, у апошні час ліквідаваны продаж алкаголя ў многіх вясковых крамах ГС. Гарэлка прадаецца толькі ў тых крамах, якія існуюць у вёс-

Пленум пяцігоддзя

Верш, прысвечаны П. Лумумбе, чытае Алесь Барскі.
фота — Г. Рагазінскі

Бібліятэчныя справы Войшак

Вёска Войшкі (Бельскі павет) мае шмат жыхароў — тут аж 137 гаспадарак. У нас ёсць склеп, школа і бібліятэчны пункт. Хачу зараз прысвяціць крыху ўвагі бібліятэчным справам.

Бібліятэчны пункт у Войшках мае 191 том кніг. У тым ліку маем 47 кніжак на беларускай мове, 20 кніжак на рус кай мове, ‹5 тамоў сельскагаспадарчых кніжак, а астатнія — гэта мастацкія творы на польскай мове. За апошні час павялічылася колькасць чытачоў — да 139 асоб. У сучасны момант маем амаль аднаго чытача з кожнай хаты.

Сярод наведвальнікаў вясковай бібліятэкі ёсць чытачы - выдатнікі. Гэта яны прачыталі найбольшую колькасць кніжак. Хочацца тут прыгадаць асабліва Івана Баўтручука, які за зімовыя месяцы прачытаў 20 кніжак. Сярод маладога пакалення вылучаецца Тэадозія Сяргеюк. Яна мае ўжо на сваім конце 25 прачытаных тамоў.

Якія кнігі карыстаюцца найбольшым поспехам?

Гэта перш за ўсё тыя выданні, якія датычаць другой сусветнай вайны. Адзначу, што гэтыя творы знаходзяцца ўвесь час у чытачоў. Калі разыходзіцца пра беларускую мастацкую літаратуру, дык тут на першым месцы стаяць Якуб Колас і Змітрок Бядуля. Чытаючы «Ніву», часта даводзілася знайсці нейкую інфармацыю, у якой гаворыцца, што сельскагаспадарчая тэматыка не мае асаблівай папулярнасці сярод вясковых чытачоў. А вось у нас справа выглядае зусім інакш. Сяляне ахвотна пазычаюць «Парады для вясковай гаспадаркі», «Гадоўля жывёлы» і другія. Мне здаецца, што трэба чытачу заўсёды параіць прачытаць тую ці іншую кніжку, растлумачыць, якую яна можа прынесці карысць. Гэта, у прыватнасці, павінна датычыць і сельскагаспадарчых кніжак.

Усё было б добра, калі б не недахоп часопісаў, у тым ліку і часопісаў на беларускай мове. Нам вельмі хацелася б мець у бібліятэчным пункце «Беларусь», «Вожык», «Маладосць» і іншыя. Вельмі карысную справу зробіць Павятовая бібліятэка ў Бельску, калі наладзіць для нас на другі квартал 1961 года падпіску часопісаў, хаця б па адным экземпляры.

УЛАДЗІМІР КОРХ
Кіраўнік бібліятэчнага пункта ў Войшках.

ЁСЦЬ І ТАКІЯ СЕЛЬГАСГУРТКІ

На Беласточчыне ёсць шмат добрых сельскагаспадарчых гурткоў, члены якіх дабіліся вялікіх дасягненняў у павелічэнні ўраджайнасці сваіх палёў і сенажацяў. Між іншым, важнай справай з'яўляецца тое, што ў большасці выпадкаў сельгасгурток садзейнічае развіццю пачуцця калектыўнасці ў працы. У гэтым безумоўна дапамагаюць сельскагаспадарчыя машыны, якія значна аблягчаюць працу гаспадара.

Сярод больш 100 сельгасгурткоў на Сакольшчыне ёсць і такія, якія не стаяць на ўзроўні сваіх абавязкаў, якія не з'яўляюцца рухавіком узняцця на вышэйшы ўзровень сельскагаспадарчай вытворчасці.

Да такіх, менавіта, належыць сельгасгурток у Вылудах. Сельскагаспадарчымі машынамі, у тым ліку і трактарам, карыстаецца толькі адзін гаспадар, Язэп Лазоўскі. Пад шыльдай сельскагаспадарчага гуртка ён адзін карыстаецца ўсімі яго правамі і ільготамі. Зараз ён выкарыстоўвае ў сваіх уласніцкіх мэтах трактар сельгасгуртка. Больш таго, нават ім зарабляе. І што цікава, што ў гэтым ніхто яму не перашкаджае, ніхто на гэта не звяртае ўвагі. А ўсё ж гэта камбінатарства і на яго нельга глядзець праз пальцы.

У Спічках, (Бельскі павет), так як і ва ўсіх вёсках сяляне не любяць усіх тых, у якіх словы не апраўдваюць учынкі.

Першай справай, якая ўсіх найбольш хвалюе ў вёсцы, гэта непарадкі ў сельгасгуртку. Пачаткова належала да яго 29 гаспадароў. Гуртокўцы закупілі малацілку, якая прыносіла пэўны даход. Сталі шырыцца плёткі, што зробленыя грошы члены праўлення гуртка Васіль Мышка і Рыгор Жменька прапіваюць. Незадавальняе многіх той факт, што гэтыя грошы зарабляліся малацілкай не больш і не менш, а столькі, колькі патрэба было на пакупку шмары і ропы. Зараз гэту малацілку праўленне гуртка прадало гаспадару з Відава. Усё гэта прычынілася да таго, што з сельгасгуртка пачалі выступаць паасобныя члены і зараз засталося іх толькі 10 асоб. Сяляне Спічак не выступаюць супраць гуртка. Наадварот. Хочуць яны, каб быў у іх вёсцы сельгасгурток такі, у якім не было б месца камбінатарам. І вось таму неабходна як мага хутчэй арганізаваць перавыбары праўлення сельгасгуртка, бо толькі тады пераменіцца надвор'е ў Спічках і будзе яно спрыяльнае для сапраўднай, карыснай дзейнасці гуртка.

М. Х.

ЦКІЯ ВЫ

ках, дзе змяшчаецца ГРН. Але ў Козліках, невядома чаму, далей адбываецца продаж гарэлкі. А прадаўшчык Павал Семянковіч замяніў краму ГС у вясковую карчму. У краме, або ў хаце прадаўшчыка можна сустрэць кучу алкаголікаў нават а позняй гадзіне ночы. Да яго зайдзі ў любую пару за гарэлкай, дык ён ахвотна адчыніць краму. Не маеш грошай? — не бяда. Семянковіч, як добры камерсант, дасць табе на павер. Абы толькі выпіў, ды пустую бутэльку ў яго пакінуў. Нават прыкусіць дасць, калі не маеш. Саланіна ў яго добра высаленая, толькі і надаецца да гарэлкі. Што Семянковіч запіша тваё прозвішча ў каецік, дыскрэтна прыхаваны пад лядай, гэта нічога. Прыдзеш да яго другі раз, маючы ў кішэні і ў чубе, Семянковіч выме каецік і прыпомніць доўг. Што сцягне з цябе паўтара раза больш — глупства! Ці ж п'яны з гэтым лічыцца?

Але паспрабуйце папрасіць Семянковіча, каб ён адчыніў краму, калі вы хочаце купіць кілаграм цукру, або цукеркаў дзіцяці. Ён вас груба вылае, ды вон прагоніць.

— Што, маўляў, не ведаеш, калі крама адкрыта? Цяпер прылазіш?

У нядзелю Семянковіч таксама прадае гарэлку. Але па 40 злотых за паўлітра.

— Ну што ж, за працу ў нядзелю трэба мець дадатковую аплату.

Скаргі на Семянковіча неаднойчы падаваліся ў праўленне ГС. Але гэта нічога не памагло.

— ГС ідзе ў адну руку з Семянковічам і падтрымоўвае гэтае пекла, — сказалі мне ў Козліках.

У апошні час, жанчыны напісалі просьбу ў рэдакцыю «Пшыяцюлкі», каб дапамагла ім спыніць продаж гарэлкі ў краме і распіванне мужчын.

— Няхай ужо лепш, — гаварыла адна з жанчын, — зусім закрыюць краму, чым мужык мой мае забіраць апошнія грошы для Семянковіча.

Семянковіч на ўсё гэта махае рукой. Чуецца моцна. Ён пабудаваў сыну ў Беластоку дом. Купіў матацыкл.

— А цяпер, — гавораць жыхары Козлік, — накапляе грошы, каб купіць самаход.

Ну што ж, козліцкая «выканчальня» (так называюць тут краму ГС), мабыць, дапамагае ў гэтым нядрэнна.

Дык вось, гэта некаторыя, вельмі набалелыя справы ў Козліках. Ці можна іх паспяхова вырашыць? На маю думку можна. Ці згодны са мной адпаведныя ўлады, гэта акажацца пасля.

В. БАРШЧЭЎСКІ

За далейшыя поспехі

Па ўсёй краіне шырока разгортваецца дыскусія і абмяркоўка выбарчых праграм. У вёсках адбываюцца сходы прысвечаныя ацэнцы пройдзенай дарогі апошняй кадэнцыі грамадскіх рад народовых, паасобных радных і членаў Прэзідыумаў

Нядаўна такі сход адбыўся ў Бацíках Сярэдніх (Сямяціцкі павет) на якім перадусім праца Прэзідыума ГРН атрымала высокую ацэнку.

І калі паглядзець на дасягненні, дык сапраўды грамада ў Бацíках Сярэдніх мае іх шмат.

Самай хвалюючай справай гэтай грамады былі дарогі. Па іх немагчыма восенню і вясной ані прайсці ані праехаць. Прэзідыум ГРН а найбольш яго сакратар Кацярына Пракопюк і старшыня Алесь Рышко мабілізавалі насельніцтва сваёй грамады да дарожных чыноў, да будовы водных пропускаў. Сяляне многіх вёсак ахвотна гарнуліся да дарожных чыноў бо ведалі што з дарог карыстаць будуць пераважна яны самі, што гэта робіцца для іх выгады. І грамада Бацíкі Сярэднія за апошнюю калэнцыю рад нарадовых у грамадскіх чынах мае найбольшыя дасягненні ва ўсім Беластоцкім ваяводстве. Вартасць іх замыкаецца сумай 1.581 тыс. зл. Там пабудавана 15 км. брукаваных дарог і абсаджана іх дрэўкамі.

Выбарчая праграма грамады Бацíкі Сярэднія і далей прадугледжвае будову дарог. Запланавана пабудаваць грамадскім чынам 3 км брукаванай дарогі, 6 км жвіраванай дарогі, будова аднаго мосту, а таксама засадзіць лесам усе пясчаныя палеткі. Выбарчая праграма грамады прадугледжвае арганізаванне хаты - чытальні, будовы сямікласнай школы ў Бацíках Сярэдніх, а таксама арганізаванне суполкі прадукцыі цэглы.

Вось гэтыя справы ў выбарчай праграме з'яўляюцца асноўнымі, таму што яны найбольш хвалююць сялян.

М. Х.

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

Розныя падзеі бываюць у нашых вёсках.

Кума куму часам абштарцуе за супольнага кума, сусед плот абсталюе густы і ў два метры вышынёй, каб не глядзець на свайго брата, які пасяліўся побач, суседкі дулямі пасоўваюцца з-за дзяцей. Тыя, якія не прымаюць актыўнага ўдзелу ў такіх справах, прынамсі маюць аб чым гаварыць. А бываюць падзеі, у якіх дзейсны ўдзел прымаюць прошаныя і няпрошаныя прадстаўнікі больш, чым з адной вёскі. Героямі з'яўляюцца пераважна маладыя людзі, якім мама пасцельку пасцеле, а тата казку раскажа і тады моцны сон агортвае іх аж да дзевятай гадзіны ранняй раніцы. Па ўзросце яны нармальныя, як усе маладыя, якім ужо даўней мінула 18 год. Тады не ў адной вёсцы гаворыцца аб такіх падзеях.

Аб адной такой падзеі раскажам, бо тут выявілася наватарства жыхароў вёскі Райкі. Вялікая ўрачыстасць у вёсцы — супольнымі намаганнямі і сіламі яе жыхароў узнесена будынак мураванай святліцы. Але як урачыстасць, дык урачыстасць. І Янка музыкант прыбыў. Не гэты з навелы Сянкевіча, але больш бадзёры, сучасны, з радасцю ў сэрцы і прыгожым гармонікам у руках. У такт меладычнай музыкі гармоніка закруціліся ў зале новай святліцы нават і старэйшыя пары. Былі і дзяўчаты з суседніх Казлоў, якіх іх сяброўкі з Райкаў запрасілі. Але нядоўга давялося ім бедным з гасцінным спакоем у сэрцы цешыцца са сваімі сяброўкамі і сябрамі з Райкаў культурнай гульнёй.

Калісьці ліхое прыносіў чорт, а цяпер гарэлка. Ні стуль ні зсюль у хлопцаў з Казлоў паявілася на стале гарэлка. А з ёю — адвага. «Адвага ж гарады бярэ, а чаму нам не забраць сваіх дзяўчат з забавы з Раек», — разважалі хлопцы. Людзі даражэнькія, звычай дурны не пускаць сваіх дзяўчат у суседнюю вёску на забаву, але ён у некаторых нашых вёсках доўгую бараду мае. І неўзабаве хлопцы з Казлоў з'явіліся на забаве. Але тут пашумець толькі можна было, а расшумецца не дазвалялася, забава ж культурная. Пачатак быў зроблены Міколай В., але канец быў для яго сюрпрызам.

Хто б свежа прыйшоўшы спадзяваўся, што збоку сцэны ўтворана пастка — адчынішь клапан, а там яма не малая. У яе і давялося папасці беднаму Міколе В. пры дапамозе ветлівых гаспадароў святліцы і забавы. Там пачаткова наступае перапалох, потым бывальцу вяртаецца небывалая прытомнасць і затым даходзяць да нашых вушэй ласкавыя і далікатныя словы: «Пусціце, я больш не буду». Зразумела, па ўсім правілам клапан адчыняюць і герой ідзе дахаты, але ўжо не пагеройскі.

І падумайце, каму ж з вас прыемна пагуляць у такога героя? Дык будуйма новыя святліцы, а пад сцэнамі — яслі цвярозасці. Тады сямейныя і грамадскія героі мо' у нас перавядуцца поўнасцю.

МІХАСЬ ГАРОДНЫ

Пленум пяцігоддзя

Выступае вядомы актывіст БГКТ на Сакольшчыне Якуб Куршэль.
фота — Г. Рагазінскі

СУСЕДЗІ СОНЦА

Наша планета — спадарожнік Сонца. З дакладнасцю гадзінкавай стрэлкі робіць яна свой рух у сусветнай прасторы. Разам з ёй вакол Сонца рухаюцца восем іншых планет. Усё гэта — халодныя нябесныя целы, якія здаюцца светлымі кружкамі на небе толькі таму, што адлюстроўваюць святло Сонца. У той жа час планеты даволі моцна адрозніваюцца адна ад другой і па сваёй прыродзе і па фізічных умовах, якія існуюць на іх паверхні.

Калі дыяметр Зямлі складае крыху больш 12,5 тысячы кіламетраў, то дыяметр самай вялікай планеты сонечнай сістэмы — Юпітэра — больш 143 тысяч кіламетраў. Унутры Юпітэра маглі б размясціцца 1 345 зямных шароў. Бліжэйшы сусед Сонца — Меркурый — самая маленькая планета сонечнай сістэмы. Яе дыяметр у два з лішнім разы меншы, чым дыяметр нашай Зямлі.

Па сваіх размерах усе планеты дзеляцца на дзве групы, якія рэзка адрозніваюцца адна ад другой. Так званыя ўнутраныя планеты — Меркурый, Венера, Зямля і Марс — параўнаўча невялікія, і Зямля — найбольшая з іх. Знешнія планеты — Юпітэр, Сатурн, Уран і Нептун — валодаюць гіганцкімі размерамі. Асабліва месца займае дзевятая па адлегласці ад Сонца планета — Плутон: яе размеры вельмі невялікія.

Амаль усе планеты, за выключэннем Меркурыя, Венеры і Плутона, з'яўляюцца цэнтрамі маленькіх касмічных сістэм, якія ў мініятуры паўтараюць сонечную. Вакол іх рухаюцца іх спадарожнікі. У Юпітэра — дванаццаць спадарожнікаў, у Сатурна — дзевяць, у Марса — два, у Зямлі — адзін — Месяц.

Наяўнасць прыроднага спадарожніка ў Зямлі служыць прычынай раду з'яў, якія адбываюцца на паверхні нашай планеты. Да іх ліку адносяцца месячныя прылівы, якія тармозяць вярчэнне Зямлі і зацьменні Сонца. Як і ўсякае непразрыстае цела, асветлены Сонцам Месяц адкідвае цень у сусветную прастору. І калі ён апынаецца паміж Зямлёй і Сонцам, цень гэты трапляе на паверхню Зямлі. У гэтым месцы і назіраецца зацьменне Сонца.

Поўныя зацьменні Сонца — з'ява даволі рэдкая. У адным і тым жа раёне роўныя зацьменні паўтараюцца ў сярэднім толькі праз 300 — 400 год. Гэта тлумачыцца тым, што плоскасць, у якой рухаецца Месяц, некалькі нахілена да плоскасці руху Зямлі. Таму ў большасці выпадкаў цень Месяца праходзіць міма нашай планеты, не закранаючы яе.

Назіранне поўнага сонечнага зацьмення прынясло навуцы новыя важныя звесткі аб прыродзе самога Сонца, аб будове нашай сонечнай сістэмы.

Ці ведаеце што?

■ Жыхары нашай краіны ў 1960 годзе выпілі 700 мільёнаў літраў піва.

■ Былы дыктатар Кубы Бацiста вядзе размовы з акцёрам Бумам Кронным адносна пакупкі астраўка «Хільдрэнсбаў» на Багамах. Кошт яго паўмільёна долараў.

■ У 1960 годзе ў нашай краіне прадана звыш 45 мільярдаў штук папяросаў. Штогод у нас адзін чалавек «спажывае» каля 1500 штук папяросаў; у Аўстрыі—1100 штук; у Югаславіі — 1000; у Італіі — 900; а у ЗША аж 4500 штук.

■ У Венгрыі жыве блізка 26 тыс. чалавек, якія маюць больш 95 гадоў. Венгерскі ўрад пастанавіў правясці спецыяльныя даследаванні, якія выяснілі б гэтую з'яву.

■ Адзін авіяносец каштуе столькі, колькі 2 750 тыс. тон пшаніцы. Адзін рэактыўны бамбардзіроўшчык каштуе столькі, колькі 100 тысяч тон цукру. Адна падводная лодка столькі, колькі 55 тысяч тон мяса.

■ Тры шклянкі каняку выпіла пані Дiаз з Буэнас-Айрэс (Аргентына) у 121 гадавіну нараджэння. На гэту ўрачыстасць прыбыло яе 23 унукі і 24 праўнукі.

У дзень свайго юбілея пані Дiаз пастанавіла адзвычаіцца ад курэння папяросаў.

■ Чэхаславацкая Сацыялістычная Рэспубліка стала пятай дзяржавай, дзе ўжо цалкам закончана электрыфікацыя вёскі. 4 верасня мінулага года была электрыфікавана апошняя вёска — Баня.

Карысныя парады

Калі дапамагае лімон

■ Калі ў вас тлустыя валасы: дадайце лімонны сок у ваду, якой вы спалоскваеце валасы.

■ Калі скура твару выглядае ў вас вялай (друзлай), трэба пакласці некалькі лустачак лімона ў ваду, якой вы збіраецеся мыць твар, памыць ёю твар (без мыла), і скура стане зноў гладкай і пругкай.

■ Калі вашы рукі выглядаюць дрэнна пасля чысткі гародніны: пацерці пальцы кавалачкам лімона, і яны ўжо выглядаюць зусім чыстымі!

■ Калі ў вас тлустая скура твару: штодзённа праціраць палавінкай лімона і гэта цалкам выправіць становішча.

НАФТАПРАВОД—ГІГАНТ

Сусветная дабыча нафты за апошнія 10 год у два разы павялічылася і ў гэтым годзе напэўна перакрочыць 1 мільярд тон. Польскія залежы нафты невялікія. Даюць яны ў год 200 000 тон. Запатрабаванне нашай краіны пакуль што на 2 500 000 тон. Але гэта праблема будзе поўнасцю вырашана, калі будзем атрымоўваць нафту па Плоцкаму нафтаправоду з СССР. Над Бугам Плоцкі нафтаправод спалучыцца з галоўнай артэрыяй, якая будзе дастаўляць нафту з адлеглых багатых савецкіх палёў у дузе Волгі і Камы. За некалькі год з гэтых нафтавых крыніц карыстаць будзе аж пяць краін: СССР, Польшча, ГДР, Чэхаславакія і Венгрыя. Нафтавая дарога возьме свой пачатак у Куйбышаве. Адна яе ветка (4 000 км) вядзе да Польшчы і ГДР, а другая да Чэхаславакіі і Венгрыі. Польшча будзе атрымоўваць 6 000 000 тон нафты штогод.

Выпрадукаваная ў Ленінградзе паходная газавая кухня. Адзін балон разлічаны на суткі бесперапыннай работы пліты.

ШТО ЗНАЧЫЦЬ СТАЯ САРАНЧЫ?

«Зямля перад саранчой — як квітнеючы сад, ззаду — дзікая пустыня. Нішто не збавіцца ад саранчы. Яна скача з шумам падобным да трэску полымя, што спальвае сухую траву... перад саранчой нябёсы задрыжаць, сонца і месяц памеркнуць і звёзды страцяць свой бляск».

(Са старажытных запісаў)

Ляціць саранча.

Колькі важыць адзін саранчук? Толькі каля 2 грамаў. А колькі ж саранчукоў можа быць у адной стаі? І тут чакаюць чытача дзівы дзіўныя, але праўдзівыя.

Навуковыя доследы ўстанавілі вагу адной вялікай стаі саранчы, якая выражаецца лічбай 44 000 000 тон (сорак чатыры мільёны тон).

Такую масу насякомых, ды яшчэ ў адной стаі, цяжка ўявіць. Можа дапамогуць гэтаму іншыя цыфры. **Адна вялікая стая саранчы важыць столькі, колькі важыць 700 000 000 чалавек.**

У палёце адна такая стая займае плошчу больш паўмільёна гектараў.

Стаі саранчы падымаюцца вельмі высока (да паўтары тысячы метраў), могуць рабіць далёкія палёты без адпачынку. Так, у 1945 г. адна стая саранчы пераляцела з заходняй Афрыкі проста ў Іспанію і Партугалію на адлегласць 1250 км за 28 гадзін, г. зн. з хуткасцю 45 км у гадзіну і ніразу не сядала па дарозе.

Саранча з'яўляецца страшным бічом многіх краін Азіі, Афрыкі Паўднёвай Амерыкі.

Так яна выглядае зблізку.

МОДА

Асеннее мужское паліто ў далікатную клетку.

ЭЛЕКТРОННЫ ЛЕКАР

Электронную машыну да ўступнага распазнавання хвароб падрыхтавала група н'ю-йоркскіх лекараў. Доктар Кээвэ Бродман і яго супрацоўнікі правялі ёю 350 доследаў над хворымі. Машына атрымала даныя аб паасобных пацыентах. Памылкі машыны складалі 5 прац. агульнай колькасці ўстаноўленых указанняў, памылкі ж у лекарскай дыягнозе не перавышалі граніцы 2 працэнтаў.

Падобную машыну сканструявалі ў Савецкім Саюзе. «Электронны лекар» на аснове дастаўленых яму матэрыялаў распазнае каля 100 розных хвароб.

«Р. 1127»

Новы рэактыўны самалёт «Р. 1127», пабудаваны ў Англіі, можа стартаваць перпендыкулярна, а пасля нармальна лётаць. Перавага перпендыкулярнага старту для рэактыўных самалётаў заключаецца ў тым, што доўгія стартавыя паясы будуць зусім непатрэбныя.

АБ ЗАДАЧАХ ВЫБАРЧЫХ КАМІСІЙ

Выбары ў Сейм ПНР і рады нарадовыя будуць адбывацца адначасова. Гэты факт вырашае не толькі аб палітычным вобліку цяперашняй выбарчай кампаніі, але таксама ставрае цэлы рад новых праблем арганізацыйнага характару.

Выбары ў Сейм і рады нарадовыя будуць праводзіцца грамадскімі органамі, носячымі назву выбарчых камісій. У цэлай краіне паклікана звыш 18 тысяч выбарчых камісій, у якіх склад уваходзіць каля 140 тысяч асоб.

У сувязі з адначасовымі выбарамі ў Сейм і рады нарадовыя, Дзяржаўная выбарчая камісія, створаная на аснове палажэння аб выбарах у Сейм, выконвае таксама абавязкі Цэнтральнай выбарчай камісіі. Галоўнай задачай Дзяржаўнай выбарчай камісіі з'яўляецца сачэнне над дакладным выкананнем выбарчага закону на тэрыторыі ўсёй дзяржавы, а таксама падлік галасоў у выбарах у Сейм ПНР.

У краіне створаны акружныя выбарчыя камісіі, якія праводзяць выбары ў Сейм; яны будуць арганізоўваць і праводзіць у сваіх акругах выбары паслоў. Створаны таксама тэрытарыяльныя выбарчыя камісіі (ваяводскія, павятовыя, гарадскія і дзельніцовыя) дзеля правядзення выбараў у рады нарадовыя.

Выбарчыя камісіі павінны вельмі дакладна разглядаць скаргі выбаршчыкаў і пасля паведамляць іх аб спосабах уладжання розных спраў. Вельмі важнай задачай гэтых камісій з'яўляецца сачэнне за працай абвадовых выбарчых камісій і нясенне ім дапамогі, калі ўзнікнуць нейкія цяжкасці ці сумненні.

Паміж акружнымі і тэрытарыяльнымі камісіямі існуе шчыльнае супрацоўніцтва. Калі, напрыклад, акружная камісія знойдзе хібы ў выкананні выбарчага закону абвадовай камісіяй, тады павінна накіраваць свае заўвагі да Ваяводскай выбарчай камісіі.

Галасаванне адбудзецца адначасова — у Сейм і рады нарадовыя. Правядуць яе абвадовыя выбарчыя камісіі, якія ў сувязі з гэтым будуць мець значна труднейшыя заданні. Трэба тут адзначыць, што ў грамадах выбаршчыкі будуць аддаваць свае чатыры карты для галасавання з прозвішчамі кандыдатаў на паслоў, на радных ВРН, ПРН і ў грамадскія рады. Напярэдадні выбараў абвадовыя выбарчыя камісіі будуць выконваць адказныя задачы. 12 сакавіка г. г. у выбарчых памяшканнях будуць выкладаны спіскі выбаршчыкаў. Яны павінны спраўдзіць, ці іх прозвішчы знаходзяцца на лістах, а калі сцвердзяць нейкую недакладнасць, складаюць адпаведныя рэкламацыі.

ЮРЫДЫЧНЫЯ ПАРАДЫ „НІВЫ" ў панядзелак

Паведамляем нашых чытачоў, што юрыдычныя парады «Нівы» перанесены з чацвярга на панядзелак.

Пленум пяцігоддзя

За актыўную працу ўзнагарода і падзяка 12 актывістаў БГКТ атрымала грашовыя ўзнагароды, 19 — кніжныя. На здымку: старшыня ГП БГКТ Лідзія Балецкая уручае ўзнагароды.

фота — Г. Рагазінскі

Чаму так дзеецца?

Зараз шмат гаворыцца аб неабходнасці ўзбагачэння жыцця вясковай моладзі новымі формамі культурна — асветнай працы. Польскі штодзённы і перыядычны друк прысвячае гэтаму пытанню параўнальна многа ўвагі. Мне хацелася б паказаць жыццё моладзі ў Нарве (Гайнаўскі павет), паказаць яго так, як яно ў сапраўднасці выглядае.

Ужо многа год існуе тут сталае кіно, святліца, а нават і вясковая чытальня. Ёсць у Нарве гаспода, у якой знаходзіць «прытулак» тутэйшая моладзь. Дарэчы аб яе. Моладзі ў нас у возрасце 18 — 28 год шмат, каля 50-ці асоб. На жаль, не мае яна спрыяльных абставін дзеля культурнага правядзення часу. Да Саюза сялянскай моладзі належыць толькі 18 асоб. Ці гэта часам не замала, ці часам гэта не сведчыць аб адсутнасці нейкай разумнай выхаваўчай працы з моладдзю, якая ў большасці выпадкаў не ўяўляе сабе значэння ролі гэтай арганізацыі.

А што ў гэтым кірунку робяць культурныя ўлады, Інспектарат асветы ці Павятовае праўленне ССМ у Гайнаўцы? Чаму ГРН не пацікавіцца святліцай? Тут ужо даўно пад ключом бяздзейсна ляжаць музычныя інструменты. Так бы нам хацелася, каб хтосьці да нас прыехаў, пагаварыў, параіў. Маем стражацкую грамадскую святліцу а таксама чытальню. Значыць, пэўная база ўжо ёсць. Скажу проста: трэба, каб нас зварухнуць з месца, выклікаць нейкі здаровы фермент. Бывае, што чалавек звонку выразней бачыць справу і можа прыкмеціць тое, чаго мы і не заўважаем.

Хачу на заканчэнне прыгадаць адзін факт, які мабыць, найлепш сведчыць аб самацёку ў нашым нараўскім жыцці.

У канцы 1960 года была арганізавана тут двухгадовая сельскагаспадарчая школа, у якую хадзіла спачатку каля 50 асоб (у тым і моладзь з навакольных вёсак). Здавалася б, усё ідзе як найлепш. А тут нечакана хтосьці распусціў слух, што, маўляў, кожны абсальвент гэтай школы траціць права на вымельдаванне з сваёй мясцовасці. І ў выніку большасць пакінула школу. Зараз у ёй толькі 16 навучэнцаў.

Здаецца, што гэтая падзея дастаткова сведчыць аб сур'ёзных непаладках у жыцці нашай моладзі.

Настаў ужо час, каб аздаравіць атмасферу ў Нараўцы. Шмат тут можа і павінен зрабіць Саюз сялянскай моладзі. Ад ажыўлення яго дзейнасці трэба пачаць крокі, накіраваныя на паляпшэнне гэтай нездаровай сітуацыі ў Нараўцы.

П. І.
Гайнаўка

ГІГІЕНА ў ВЁСЦЫ

Здароўю чалавека спрыяе не толькі прымяненне лякарстваў, але таксама ўсюды, дзе чалавек знаходзіцца, павінна панаваць чыстата. Дбайнасць аб ёй належыць да абавязкаў кожнага грамадзяніна. Так ставіць справу, у прыватнасці, актыў на тэрыторыі ГРН у Бабіках (Сакольскі павет). Арганізаваны некалькіасабовы грамадскі камітэт гігіенізацыі вёскі, які ўзначальвае фельчар Янка Басінскі, вырашыў, што ў кожнай вёсцы будуць праведзены гутаркі на тэму гігіены, а там, дзе існуюць школы і курсашколы будуць праведзены некалькігадзінныя курсы па гігіене гаспадарскага панадворка. Вырашана таксама дапамагчы аднаму выбранаму гаспадару ў атрыманні пазыкі на ўзорнае абсталяванне панадворка. Камітэт гігіенізацыі шляхам шырэйшага супрацоўніцтва з гурткамі БГКТ, ССМ, гаспадынь і ўсімі настаўнікамі вясною прыступіць да акцыі чыстаты на вуліцах.

Да гэтай пары найбольш гутарак аб гігіене праведзена з удзельнікамі вячэрніх курсашкол у Сухінічах і Вайноўцах. Удзельнікі абавязаліся задбаць аб чысціні панадворкаў і, што яшчэ пакутуе ў нашых вёсках, чысціні выходкаў.

(іл)

Новы сельгасгурток

Вялікая вёска Альхоўка ў Гайнаўскім павеце намнога адстае ў параўнанні з іншымі вёскамі ў галіне развіцця сельскай гаспадаркі. Разумеюць гэтае гаспадары вёскі і таму яны вырашылі арганізаваць у сябе сельгасгурток, які задбае аб механізацыі, абмене насення, вапнаванні глебы. У сельгасгурток уступіла 15 гаспадароў. Старшынёю выбрана Юрыя Раманчука.

(мк)

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

АДЗІН КУРЫ, ДРУГІ СВІННЮ...

Ноччу 22 лютага жыхар Гайнаўкі, Генрык Яськовяк, выламаўшы дзверы, дастаўся да хлява Павятовага шпіталя ў Гайнаўцы і ўкраў там парсюка вагаю ў 110 кг. Зладзея арыштавана.

Другі злодзей, Фёдар Саленюк, тым разам жыхар Беластока (вул. Усходняя шаша 89), палакоміўся на куры. Ён дабраўся да курніка ў Мечыслава Пулкасняка (Беласток, вул. Збажовая 63) і сцягнуў адтуль 8 штук курэй. Міліцыя выкрыла зладзея, а пракурор загадаў арыштаваць яго.

ПРАФАНАЦЫЯ ПАМЯЦІ ЎМЕРШАГА

Жыхары Беластока, Рышард Здуняк, Язэп Галіцкі і Антон Матошка дапусціліся агіднага злачынства. Укралі яны памятнік з могільніка ў Беластоку. Пракурор для горада Беластока загадаў арыштаваць злачынцаў.

«ЗАРАБІЎ»

Кіраўнік гасподы «Турыстычная» ў Белавежы, Ян Семянюк, прысвоіў сабе 21.330 злотых дзяржаўных грошай, якія ўзяў з касы гасподы. За гэтае злачынства Семянюк будзе адказваць перад судом.

РАЗБІЎ ГОЛАВУ

Падчас сваркі Генрык Матвіцкі з вёскі Літвінкі (Сакольскі пав.) камнем ударыў у голаву свайго адновяскоўца, Язэпа Камінскага. Ад удару ў Камінскага лопнула косць чашкі і наступіла сутрасенне мазгоў. Разбойніка арыштавана.

П. БЯДА

Гучыць на сцэне родная мова

Мастацкі калектыў з вёскі Дубічы Царкоўныя, існуючы пры тутэйшым гуртку БГКТ, выступіў 18 лютага перад вучнямі з п'есай п. з. «Прымакі». Пастаноўка адбылася ў памяшканні пачатковай школы. Камедыя вельмі спадабалася школьнікам. Артысты ўзнагароджваліся бурнымі апладысментамі. Пасля заканчэння камедыі выконваліся народныя танцы, а сярод іх найбольш папулярная «Лявоніха». На акардэоне іграў гарманіст Іван Марчук.

Гэтае самае выступленне адбылося на наступны дзень — 19 лютага — для старэйшых жыхароў вёскі. Усе сэрцы пакарыла маладая артыстка Оля Саўчук, якая па-мастацку выконвала «Лявоніху». Пасля заканчэння выступленняў адбылася забава для моладзі.

Трэба адзначыць, што маладыя артысты даўжэйшы час падрыхтоўваліся да пастаноўкі «Прымакоў», справіліся з ёю на сцэне на выдатна.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

ГАСПАДАРЫЦЬ ТРЭБА ЎМЕЦЬ

Гэтыя словы даволі часта чуюцца зараз у нашых вёсках. Але, каб умець гаспадарыць, дык трэба вучыцца. Таму ў нашых вёсках усё больш арганізуюцца школы па сельскагаспадарчай падрыхтоўцы. Нядаўна Інспектарат асветы ў Бельску арганізаваў такую школу ў Гацьках. Запісалася ў яе 29 асоб. Гэта моладзь пазашкольнага ўзросту з Гацькоў, Храбалоў, Райска, Тыневіч і Малых Грынявіч.

Праграма навучання ў школе разнастайная і вельмі цікавая. Апрача агульнаадукацыйных прадметаў, якія выкладаюць настаўнікі гацькоўскай, грынявіцкай і райскай школ, вялікім зацікаўленнем карыстаюцца такія прадметы, як жывёлагадоўля расλінаводства і механізацыя сельскай гаспадаркі. Гэтыя прадметы выкладае спецыяліст, інжынер Аляксандр Зішнеўскі з Бельска. Пры школе існуюць адначасова курс крою і шыцця і курс язды на матацыклы.

Пачаўшы ад красавіка, школьнікі будуць сістэматычна праводзіць практычныя заняткі. Дзеля гэтага будзе выкарыстана плошча зямлі, якая належыць да гацькоўскай школы, ну і зразумела, бацькоўскія гаспадаркі.

Пасля заканчэння школы вучні стануцца кваліфікаванымі земляробамі.

(вб)

Выдавецкія навінкі

ГП БГКТ выдала на шапіраграфе апрацоўку мгр Любы Філіпік — «Таленавіты мастак слова», прысвечаную беларускаму савецкаму пісьменніку Міхасю Лынькову. Тыраж выдання — 300 экземпляраў. Будзе яно раскальпартавана ў вясковых бібліятэках і школах.

Нядаўна таксама выйшла на шапіраграфе п'еса беларускага драматурга Валянціна Зуба — «Выпрабаванне». Тыраж — 100 экземпляраў. Усе аддзелы БГКТ атрымалі ўжо гэтую выдавецкую навінку.

(ся)

Перадачу на беларускай мове Беластоцкага радыёвяшчання (сярэднія хвалі 219,5 м) слухайце ў панядзелак у 13 гадз.

13 сакавіка ў беларускай перадачы пачуеце **інтэрв'ю з старшынёй прамыслова - гаспадарчага прадпрыемства «Бэтэска» Пятром Ластаўкай.**

Аб працы дыскусійнага клуба Варшаўскага аддзела БГКТ будзе гаварыць яго кіраўнік Янка Анісэровіч. Апошні пункт праграмы — агляд свежага нумара «Нівы». Праграму радыёперадачы дапоўняць мілагучныя мелодыі.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,16 $.

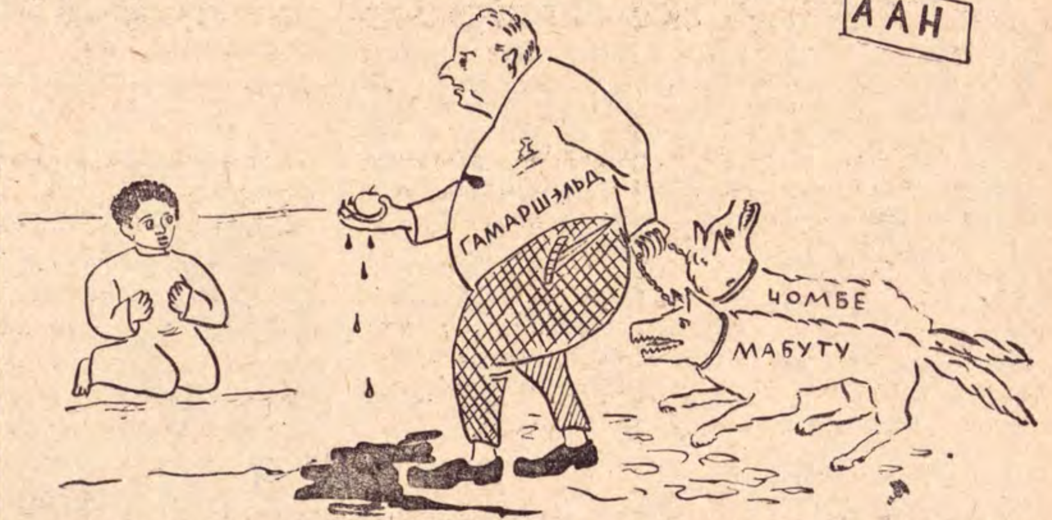
Nakł. 5000. Bltk. B-3

«У сувязі з замардаваннем Патрыса Лумумбы клікай бандытаў Чомбе і Мабуту хачу навязаць з «Нівай» супрацоўніцтва. Хто любіць і шануе мір, той не можа абыякава глядзець на карціну, якая разыгралася ў Конга. Я не іду ў натоўпе дэманстрантаў; не маем перад кім дэманстраваць, але прамаўчаць такое злачынства не магу. Тамy высылаю сваю нянавісць да разбойнікаў у сваім малюнку і вершы».

(З ліста ў рэдакцыю)

Я не хачу тваіх пладоў!
У нас расце свой новы сад.
Вярніся, дзядзька, ідзі дамоў!
Не раіш ты, а творыш ад.

Ты Гамаршэльд — бандыт, зладзей
Твой плод крывавы горкі нам...
А хто ж там за табою ідзе?
Найгоршы звер, найгоршы хам.

Сяргей Ціханюк — Нараўка

Спакойна і ціха было ў нашай вёсцы. Раптам аб выбарчай кампаніі загаварылі.

Бабы ўзнялі шум аб раўнапраўным, актыўным удзеле жанчын у палітычным жыцці.

Мэтай гэтага шуму была агітацыя за кандыдатуру жанчыны на пасаду старшыні грамадскай рады. Хутка кандыдатку падшукалі — Марту актывістку, якую ў мінулым пяцігадовым плане ніхто замуж не браў.

Зразумела, што нас, мужчын, чорная роспач ахапіла. Дапусці баб да ўлады, дык яны чорт ведае чаго могуць натварыць. Могуць, напрыклад, забараніць прадаваць гарэлку ў гэсе, агранічыць курэнне, а калі грамадскай працай зоймуцца, дык у хатах Садома з Гаморай будзе. Пачнуць бабы на розных сходах абмяркоўваць ды спрачацца, а для нас, мужчын, давядзецца ў хатняй рабоце корпацца. Памый пасуду, каровы выдаі, свіней пакармі, дзяцей падцірай, адным словам свет дагары нагамі.

Зразумела, мужчыны захваляваліся ў вёсцы. На жаль, жаночае насельніцтва ў нас на шэсць галасоў перавышае мужчынскае. Як з гэтай справы выкруціцца?

А тут яшчэ з павета пачалі прыязджаць усялякія бабкомы, ды ініцыятыву нашых жанчын падтрымоўваць.

Напісалі мы заяву каменданту міліцыі.

— Дапамажыце, маўляў, баб супакоіць.

Атрымалі бюракратычны адказ, што такая справа не прадугледжана адміністрацыйным кодэксам.

Вось бачыце, людзі добрыя, у цэнтральных гарадах адміністрацыйная ўлада тварам да грамадзян паварочваецца, а ў нашай вёсцы адварочваецца, ды пажаліцца няма каму.

Вясковай святліцы ў нас няма. Таму мужчыны сабраліся ў буфеце ГС пагаварыць на тэму бабскага загавору ў выбарчай кампаніі.

Гаворым мы гэтак, халоднымі катлетамі закусваем, лупім крутыя яйкі ды думаем, як паступіць з выбарамі. Буфетчык таксама захваляваўся. Нават крэдыт нам адкрыў. Вынюхаў, што калі бабы верх возьмуць — буфет збанкрутуе.

Калі дыскусія разгарэлася, менш актыўныя грамадзяне спасавалі. Хто задрамаў на крэсле, хто пад сталом расцягнуўся, але дзеля мужчынскай салідарнасці ніхто не хацеў пакідаць сходу. Зразумела, што не ўсім аратарам мы верылі. Другі чалавек грудзі выпучвае, калясом па буфеце ходзіць, а дапляцецца дахаты, дык перад бабай дугой згібаецца.

Старшыня грамадскай рады ўжо мо' дзесяты раз за самакрытыку прымаўся, але і гэта не кранала справы з месца.

У гэты крытычны момант з'явіўся наш Кастусь. Ён у міг зразумеў справу, выпіў душком паўлітра, панюхаў хлебную скарыначку ды кажа: — Мілыя грамадзяне, грамадзяне бітыя ды не бітыя бабамі, каб я з гэтага месца не зышоў, каб я больш памёршых бацькоў не пабачыў, калі мне не верыце, набіце мяне балгарскімі папяросамі. Я вас выручу! Давайце пусцім слух, што ў горадзе ў дзень выбараў будуць даваць новую тканіну «эляну» па тры дзесяткі за метр. Ніякая модніца супроць гэтага не ўстоіць. А ў нас жа штук дваццаць модніц налічыцца. Паедуць яны ў горад, вернуцца ноччу, а ў нас большасць галасоў будзе.

Зразумела, мы Кастуся шугалі і на руках праводзілі. На руках таму, што некаторыя ад радасці на нагах не трымаліся.

І падумайце толькі, людзі добрыя, як адна разумная галава паралізавала ўсю бабскую перадвыбарчую кампанію

Дзядзька Лявон

НА БЕРАЗЕ РАКІ

Берагам ракі ішоў міліцыянер. Раптам убачыў ён нейкага мужчыну, які штораз глыбей апускаецца ў ваду.

— Зараз жа вылезце з ракі, тут не дазволена купацца! — звяртаецца да гэтага грамадзяніна міліцыянер.

— А я зусім не купаюся, я таплюся, — адказаў той.

Янка Весялоўскі
Пасынкі

НАРАЧОНЫ

Адна дзяўчына сустрэла сяброўку і расказвае ёй аб сваім нарачоным:

— Я яму сказала, што не хачу больш яго бачыць на вочы.

— А ён што? — пытае тая.

— А ён згасіў святло.

П. Мартынюк
Варшава

КУДЫ ЯНЫ ДЗЯВАЮЦЦА

— Скажы, тата, ці гэта праўда, што на Месяцы жывуць людзі? — пытаецца сын у бацькі.

— Магчыма, жывуць, адказвае бацька.

— Але куды яны дзяваюцца, калі Месяц робіцца вузенькім?

Васіль Іванюк
Плюцічы

НАСТАЎНІК І ВУЧАНЬ

Настаўнік кажа да вучня:

— Чаму спіш на ўроку?

— Я вельмі змучаны, — адказаў вучань.

— Ты змучаны? — здзівіўся настаўнік. — Гэта ж цэлую ноч спаў!

— Так, але мне цэлую ноч снілася, што я вучуся. Дык можаце сабе ўявіць як 10 гадзін вучобы мучыць чалавека.

Ігар Міхноўскі
Бельск

ЯКІ ГЭТА ЧАС?

Настаўнік пытае Валодзі: — Ну скажы ты мне, хлопча, які гэта будзе час — я стаю, ты стаіш?

— Страчаны, — адказаў Валодзя.

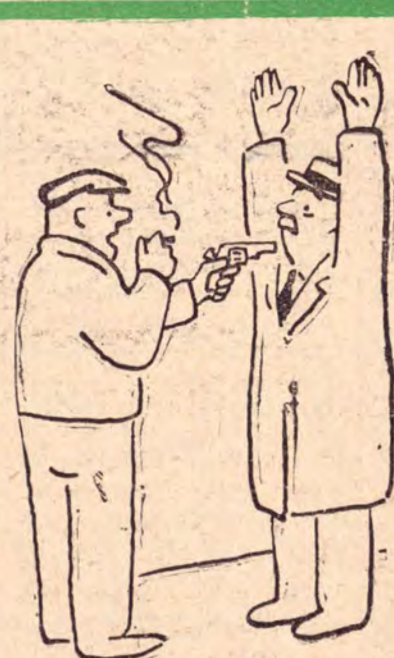
Мікалай Іляшук
Атвоцк

ЯК ДАЎНО

— Вы даўно ўжо ўдавою?

— Ды з таго часу, як муж памёр.

Юрка Скепка
Альхоўка

— Мая слабасць гэта гангстэрсва. Па-цывільнаму я інжынер.

ПРАГРЭС

Да аднога гаспадара прышоў жабрак. Калі ён скончыў маліцца, гаспадар даў яму салідны кавалак хлеба.

— Я хлеба не бяру, — кажа жабрак, — дайце мне саланіны, яек, ці грошай, а то хлеб вельмі цяжкі.

Незадаволены гаспадар дае жабраку пару яек і пытае:

— Што гэта такое, калісь жабракі маліліся даўжэй і не вымагалі таго, што цяпер, былі задаволены кавалкам хлеба.

— Ну, што ж, цяпер свет стаў больш прагрэсіўным, — сказаў жабрак і чым хутчэй вышаў.

Канстанцін Белюк
Сідарка

Чаму не скачаш?

КАРЧМАР - АШУКАНЕЦ

(ГУМАРЭСКА)

Адзін чалавек адкрыў карчму на скрыжаванні дарог. З усіх старон з'язджаліся змучаныя дарогай людзі, затрымліваліся ў карчме, выпівалі па шклянцы віна. Спачатку карчмар прыносіў сваім гасцям віно, толькі трошкі разбаўленае вадой. А калі пераканаўся, што падарожнікі не вельмі разважлівыя, пачаў падносіць ім ваду, толькі чуць падфарбаваную віном. Прайшоў адзін год. У карчмара кашалёк біткам набіты чырвонцамі. Закрыў ён сваю карчму і адправіўся дамоў. Паходзіў ён з далёкай заморскай зямлі. Дайшоў багаты карчмар да мора, купіў у горадзе малпачку для забавы і сеў на судна. Паплыло судна па моры. Настаў час абеда. Карчмар рассеўся ў суднавой сталоўцы. Сам з'ядае розныя смачныя стравы, а сваёй малпе толькі некалькі арэхаў кінуў. Наеўся даадвалу, выйшаў на палубу і лёг, каб падрамаць. Але тут успомніў пра свае чырвонцы. Выняў ён кашалёк з-за пазухі і палажыў пад галавою — у бяспечнае месца. Малпачка ў гэты час сядзела побач, галодная, вачэй з яго не спускала. Вось бачыць яна, што гаспадар схаваў кашалёк пад галаву і думае: «Напэўна ў яго там ежа».

Чакае і не можа дачакацца той хвіліны, калі гаспадар засне. Аднак урэшце ён заснуў. Тады малпачка падпаўзла да яго і ціха выцягнула кашалёк з-пад галавы. Усадзіла ў кашалёк лапку, выняла чырвонца. Паглядзела, спрабавала яго на зуб, бачыць не даецца есці. Раззлавалася яна тады, схапіла кашалёк, пакруціла ім над галавой і кінула ў мора. А тут якраз карчмар прачнуўся, ускочыў на ногі, бачыць — кашалёк з чырвонцамі падае ў мора, вось ужо і на дно пайшоў. Абмер карчмар, за галаў схапіўся. Нечакана побач яго з'явіўся адзін селянін, які часта заходзіў у карчму на скрыжаванні. Паглядзеў ён на карчмара і кажа:

— Не хвалюйся, браток. Тваё чырвонцы вада табе прынясла, вада і забрала.

ЯНКА КЛІМЮК
Дубічы Царкоўныя